

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens meddelelse: ”En europæisk strategi for centrale støt-teknologier – En bro til vækst og jobs” (KOM(2012)341)

1. Resumé

Kommissionen fremsendte den 26. juni 2012 meddelelsen ”En europæisk strategi for centrale støtteteknologier – En bro til vækst og jobs” (KOM(2012)341)”.

Meddelelsen skitserer en strategi for seks såkaldte støtteteknologier’, der af Kommissionen er udpeget som særlig centrale for vækstskabelse i Europa. Det drejer sig om hhv.: mikro- og nanoelektronik, nanoteknologi, fotonik, avancerede materialer, industriel bioteknologi og avancerede fremstillingsteknologier.

Meddelelsen følger samtidig op på den første meddelelse om centrale støt-teknologier fra 2009 (KOM(2009)512) og anbefalingerne fra højniveau-gruppen for centrale støtteteknologier, der blev etableret i 2009 og afleverede sin endelige rapport til Kommissionen i juni 2011.

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

2. Baggrund

Kommissionen fremsendte den 26. juni 2012 meddelelsen ”En europæisk strategi for centrale støtteteknologier – En bro til vækst og jobs” (KOM(2012)341)”, der fokuserer på seks strategiske nøgleteknologier (KETs), som kan skabe vejen for et konkurrence- og bæredygtigt Europa, hhv.: mikro- og nanoelektronik, nanoteknologi, fotonik, avancerede materialer, industriel bioteknologi og avancerede fremstillingsteknologier.

Nøgleteknologier karakteriseres, ifølge Kommissionen, som teknologier, der har et særligt stort potentiale i forhold til at udvikle nye innovative produkter, styrke konkurrenceevnen, skabe og fastholde produktion i Europa og sikre en bæredygtig udvikling. Kommissionen har udpeget centrale støtteteknologier som en prioritet i sin Europa 2020-strategi og i flagskibsinitiativerne ”Innova-

tion i EU" (KOM(2010) 546), "En integreret industripolitik for en globaliseret verden" (KOM(2010) 614) og "En digital dagsorden for Europa" (KOM(2010) 245).

Meddelelsen følger op på den første meddelelse om centrale støtteteknologier fra 2009 (KOM(2009)512) og anbefalingerne fra højniveau-gruppen for centrale støtteteknologier, der blev etableret i 2009 og afleverede sin endelige rapport til Kommissionen i juni 2011.

3. Formål og indhold

Meddelelsen peger på en række udfordringer, der skal løses førend det fulde vækstpotentiale i nøgleteknologier kan realiseres, herunder udfordringer i forhold til kommercialisering af innovativ forskning, sammenhæng mellem indsatsen i medlemsstater og på EU-niveau, den internationale konkurrencesituation og manglende adgang til finansiering.

Med henblik på at løse disse udfordringer, foreslår Kommissionen i meddelelsen en samlet strategi for centrale støtteteknologier. Strategien har, ifølge Kommissionen, til formål at:

- fokusere EU-politikker i det næste flerårige finansielle rammeprogram på forskning og innovation og prioritere EIB's långivningsaktiviteter til fordel for anvendelse af centrale støtteteknologier
- sikre samordning af EU-aktiviteter og nationale aktiviteter for at opnå synergieffekter og sammenhæng mellem disse aktiviteter
- etablere en ekstern gruppe for spørgsmål vedrørende centrale støtteteknologier, som skal rådgive Kommissionen i politikspørgsmål vedrørende centrale støtteteknologier
- mobilisere nuværende handelspolitiske instrumenter for at sikre fair konkurrence og ensartede internationale spilleregler.

For så vidt angår finansiering af forskning og innovation vedrørende centrale støtteteknologier, har Kommissionen bl.a. under Horizon2020 foreslået at tildele 6.663 mia. EUR til støtte til pilot- og demonstrationsprojekter vedrørende centrale støtteteknologier. Derudover har Kommissionen identificeret centrale støtteteknologier som en af investeringsprioriteterne for regional finansiering af innovation i sit forslag til revision af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU).

Som led i strategien foreslår Kommissionen bl.a., at der sammen med EIB udarbejdes en aftale, der definerer centrale støtteteknologier som et gensidigt prioritetsområde.

Derudover vil Kommissionen revidere de såkaldte *rammebestemmelserne for statsstøtte til forskning, udvikling og innovation*, som udgør grundlaget

for at vurdere statsstøtte til forsknings-, udviklings- og innovationsaktiviteter i EU i forbindelse med centrale støtteteknologier. Kommissionen finder, at moderniserede regler bør fremme behandlingen af statsstøtte, som er veludformet, rettet mod konstaterede markedsfejl og har en klar tilskyndelsesvirkning og begrænset indvirkning på konkurrencen.

Kommissionen vil ligeledes gennemføre innovationsorienterede offentlig-private partnerskaber (OPP'er) for de centrale støtteteknologier samt generelt udvikle partnerskaber mellem uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv. Sidstnævnte blandt andet gennem klyngedannelse med fokus på centrale støtteteknologier.

For så vidt angår den internationale konkurrencesituation vil Kommissionen bl.a. arbejde for at undgå international markedsfordrejning, øge beskyttelsen af intellektuel ejendomsret og fremme gensidighed (reciprocitet), navnlig i forbindelse med offentlige indkøb.

For at sikre kvalificeret arbejdskraft vil Kommissionen under Horizon2020 fortsætte og styrke foranstaltninger for at tiltrække unge til centrale støtteteknologier.

Med henblik på at fremme udvekslingen af best practices medlemslandene imellem, vil Kommissionen endvidere iværksætte en undersøgelse af nationale politikker vedrørende centrale støtteteknologier

Derudover vil Kommissionen i 2013 etablere en overvågningsmekanisme vedrørende centrale støtteteknologier, som skal indeholde relevante markedsoplysninger om udbud af og efterspørgsel efter centrale støtteteknologier i EU og andre regioner.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Meddelelsen har været i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål. I den forbindelse er der indkommet følgende bemærkninger:

Ingeniørforeningen IDA anerkender betydningen og værdien af støtteteknologierne i forhold til at skabe vækst, jobs og løse centrale, samfundsudfordringer som Danmark, EU og resten af verden står overfor og hilser en fokuseret og sammenhængende indsats på tværs af EU's politikker velkommen, herunder i Horizon2020, samhörighedspolitikker og EIB's långivningsaktiviteter.

Ingeniørforeningen IDA mener, at vi i Danmark har en række styrkepositioner, der vil få glæde af en fokusering af EU's, de nationale og regionale indsatser, herunder bl.a. vedrørende fotonik.

Ingeniørforeningen IDA mener, at strategien med fordel kunne fokusere endnu mere på udfordringerne vedrørende at få bragt den forskningsbaserede viden om støtteteknologierne ud til de mindre virksomheder og manglen på kompetent arbejdskraft. Ingeniørforeningen IDA foreslår tiltag såsom sikring af simple og ubureaukratiske regler og kontrakter samt en styrkelse af de studerendes samarbejde med de mindre virksomheder, fx gennem praktikordninger.

Derudover mener Ingeniørforeningen IDA, at strategien i endnu højere grad bør fokusere på, hvordan vi får flere arbejdstagere med de rette relevante uddannelser samt hvordan vi får flere fra resten af verden til at komme til EU og Danmark for at studere og arbejde.

LO mener, at afsnit 5.6 om færdigheder er meget centralt, men pointerer, at Kommissionen i sin beskrivelse overser vigtigheden i at styrke det erhvervsfaglige uddannelsessystem. Det er, ifølge LO, afgørende for EU's globale konkurrenceposition at styrke de erhvervsfaglige uddannelser. Et af de afgørende parametre for at bevare og udvikle ny industriproduktion i Europa er, ifølge LO at sikre et sammenspil mellem medarbejderen med erhvervsfaglige kompetencer og den akademiske medarbejder.

LO beklager, at Kommissionen sammenstiller øget udbud af erhvervsfaglige medarbejdere med forslag om virksomhedsinternt udstationerede (ICT), som behandles i Rådet og Europa-Parlamentet. LO mener ikke, at der er en

sammenhæng mellem ICT-direktivet og behovet for en særlig europæisk indsats for at sikre flere erhvervsfagligt uddannede såvel som højtuddannet akademisk arbejdskraft i EU.

DI understreger, at EU's næste rammeprogram for forskning, udvikling og innovation, *Horizon 2020*, bør indrettes, så arbejdet med teknologiplatformene videreføres og suppleres med egentlig produktionsforskning, så der kan udvikles svar på, *hvordan europæisk produktion og værdiskabelse (vækst) bedst udvikler sig i den globaliserede verden.*

DI noterer med stor tilfredshed, at landene i slutningen af maj 2012 blev enige om den såkaldte delvis generelle løsning for *Horizon 2020*, så der i én søjle satses på at imødegå syv store samfundsudfordringer og samtidig etableres endnu en søjle om industrielt lederskab, hvor arbejdet med de centrale støtteteknologier er helt centralt.

DI ser helt overordnet positivt på den struktur for *Horizon 2020* og opfatter Kommissionens meddelelse om de centrale støtteteknologier som et positivt initiativ til at sikre europæisk konkurrenceevne og værdiskabelse gennem et bredt, strategisk EU-samarbejde om at udvikle de centrale nøgleteknologier frem til kommerciel anvendelse.

I relation til de videre forhandlinger om selve rammeprogrammet for forskning, udvikling og demonstration mener DI, at muligheden for at etablere projekter på tværs af Grand Challenges og Industrial Leadership er overordentlig vigtig og har gode vækstperspektiver. Det er, ifølge DI, eksempelvis vigtigt, at projekter, som både bidrager til udvikling af den strategiske nøgleteknologi, IKT, og til løsning af en af de store samfundsudfordringer, kan modtage finansiering fra begge dele af *Horizon 2020*. DI er også interesseret i, at projekter, som bidrager til avanceret produktion og samtidig bidrager til løsning af eksempelvis fødevarerudfordringen, kan etableres med finansiering fra begge dele.

Det er DI's håb, at det inden 2014 lykkes at implementere *Horizon 2020*, således at danske virksomheder får lettere adgang til deltagelse. Dette er, ifølge DI, nødvendigt for at forbedre virksomhedsdeltagelsen, så koblingen mellem forskning, innovation og vækst forstærkes.

DI ser meget positivt på Kommissionens arbejde med støtteteknologierne og deres fokus på kommercielle resultater. Meddelelsen om, at EU-politikkerne bør samordnes herom, og at der bør ske en samordning af EU-aktiviteterne og de nationale aktiviteter herom, bør ifølge DI finde dansk støtte.

DI ser på den baggrund frem til, at den danske innovations- og vækstpolitik på samme måde retter fokus mod dansk deltagelse i initiativerne om at skabe kommercielle resultater på basis af de centrale støtteteknologier. Det er DI's håb, at der bliver skabt en governance struktur og fastlagt procedurer, som giver bedst mulig adgang for dansk deltagelse.

Landbrug & Fødevarer hilser med tilfredshed den foreslåede indsats inden for nye nøgleteknologier (LEIT initiativet), herunder muligheden for etablering af stor-skala pilotanlæg og demonstrationsaktiviteter, velkommen. Et eksempel, ifølge Landbrug og Fødevarer, på et centralt område, hvor dette initiativ kan være vigtigt, er i forbindelse med etablering af pilot- og demonstrationsanlæg inden for bioraffinering med avanceret udnyttelse af afgrøder og anden biomasse til samtidig produktion af fødevarer, foder, nonfood produkter og energi samt recirkulering af næringsstoffer til anvendelse som gødning. Dette vil, ifølge Landbrug og Fødevarer, være et vigtigt redskab til at realisere et ressourceeffektivt, bæredygtigt og fossil-uafhængigt konkurrencedygtigt Europa.

Aktiviteterne bør, ifølge Landbrug og Fødevarer, tage sit udgangspunkt i erhvervslivets behov, og bør således være bottom up orienteret, for på den måde at kunne bidrage til at skabe industrial leadership.

For at sikre at indsatsen får en reel effekt over for væsentlige erhvervssektorer, som skal understøttes af nøgleteknologier, finder Landbrug & Fødevarer det helt afgørende, at der bliver mulighed for samfinansiering og samtænkning med Horizon 2020 aktiviteterne under ”Samfundsmæssige udfordringer”.

Hvis det skal lykkes at engagere virksomhederne yderligere i forsknings- og innovationssamarbejder, finder Landbrug & Fødevarer det afgørende, at der sker en reel forenkling og afbureaukratisering af forsknings- og innovationsprogrammerne.

Dansk Metal hilser det tværgående fokus i Horisont 2020 velkomment. Det er, ifølge Dansk Metal, vigtigt, at der ikke kun fokuseres strategisk på specifikke samfundsmæssige udfordringer, men at disse udfordringer også samtænkes med tværgående strategiske forsknings- og udviklingsindsatser som f.eks. produktionsforskning, som ikke knytter sig til én bestemt sektor men bidrager til at optimere alle typer fremstillingsproduktion. Her er de centrale støtteteknologier, ifølge Dansk Metal, vigtige, da de tager sigte på at udvikle nøgleteknologier frem til kommerciel anvendelse, og bruge dem til at omsætte en videnbase til konkrete varer og tjenester.

Særligt vigtigt er, ifølge Dansk Metal, det, at projekter som både inkluderer teknologiske løsninger af væsentlige samfundsproblemer og udvikling af strategiske produktionsteknologier kan modtage støtte fra både Grand Challenges søjlen og Industrial Leadership søjlen.

Dansk Metal finder efteruddannelse inden for de nye støtteteknologier afgørende for fremtidens innovation.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der generelt vil være opbakning til meddelelsen fra de øvrige medlemsstater.

12. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser overordnet set Kommissionens meddelelse velkommen.

Generelt vurderes det positivt, at Kommissionen fremadrettet vil understøtte udviklingen af de identificerede centrale støtteteknologier, ikke mindst ved at skabe bedre rammebetingelser for udviklingen og anvendelsen af disse teknologier i Europa. Regeringen finder det dog vigtigt, at dette strategiske fokus ikke udelukker støtte til udviklingen af andre teknologiområder.

Det vurderes ligeledes positivt, at Kommissionens klyngepolitik understøtter EU's strategi for centrale støtteteknologier ved at fremme samarbejdet mellem relevante klynger, i det indsatsen primært bør understøtte et forstærket samarbejde mellem eksisterende klynger.

Regeringen finder det endvidere centralt, at EU's strategi for centrale støtteteknologier tager udgangspunkt i virksomhedernes udviklingsbehov, både når det gælder leverandører og brugere (slutbrugere) af teknologiske løsninger.

For så vidt angår henvisninger til såvel samhørighedspolitikken som Horisont 2020 er det vigtigt at understrege, at disse indgår som en del af de samlede forhandlinger om EU's næste budgetramme 2014-2020. Da disse forhandlinger fortsat pågår, er det vigtigt, at strategien ikke præjudicerer fordelingen og anvendelsen af midler indenfor disse.

Regeringen er enig i, at statsstøtte skal målrettes mod konstaterede markedsfejl og have en klar tilskyndelsesvirkning med begrænset forvridning af konkurrence og samhandel på det indre marked. Regeringen finder det desuden vigtigt, at rammebestemmelserne fortsat muliggør støtte til alle former for forskning, udvikling og innovation på en teknologineutral måde.

For så vidt angår den Europæiske Investeringsbank (EIB) kan regeringen støtte at EIB og Kommissionen identificerer investeringsaktiviteter for centrale støtteteknologier.

Endelig støtter regeringen målsætningen om, at sikre et gunstigere handelsmiljø og globale spilleregler, idet det dog er centralt for regeringen, at denne målsætning ikke forfølges ved at indskrænke adgangen til EUs markeder.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.